

ראש השנה תשע"ג

מקור – או משמעות – קולות השופר בבכי (יבבות) של התינוק. ואכן ה"מחקר" על התפתחות התינוקות מאושש את הידע האנושי המסורתי (כלומר של סתבות) שאפשר להבחין בבכי "מה הילד רוצה". בכי ממשיך מבטא רעב, בכי מקוטע – מצוקה.

וכיצד המבוגר מכיר את המשמעות של הבכי ללא סיוע טכנולוגי של "מחקר"? הוא פשוט מקשיב לקול הפנימי של ההשפעה של הבכי עליו. הבכי של רעב יוצר רצון לאכול או להאכיל; הבכי של מצוקה יוצרת מצוקה אצל השומע.¹

הוזה אומר: קולות הבכי יוצרים מעגלים ראשונים של הדדיות. קול הבכי פועל עליו, ואז מוטל עליו לעשות פעולה נפשית מורכבת. מוטל עליו להכיר מה נוצר אצלי, ואז לתרגם את הנוצר אצלי לתקשורת של התינוק על מצבו הנפשי הפנימי.

לא קל לשמוע לקול הבכי. יותר קל "לדעת" מה "התינוק" "צריך". בכל דור קיים ידע כזה, בדור אחד יודעים שתינוקות זקוקים לגבולות, טוב שיבכו ושנתעלם מהם. בדור הבא יהיה "ידוע" באופן לא פחות נחרץ ש"התינוק" זקוק לתגובה מהירה ומובוהלת, לעשות הכל ומיד ורק שיפסיק לבכות.²

ובכל הדורות קיימת גם מי ששומעת את קול הבכי. האם (האב) ששומעת למה שמתרחש אצלה, שהופכת "בכי" ל"קול" שמתקשר, שאפשר ליצור ממנו משמעות והדדיות. אם (אב) כזו אינה "יודעת" מה "התינוק" צריך, היא מקשיבה להדהוד הקולות בין התינוק ובינה, היא "שומעת את הקול".³

כתב הרבי מגור זצ"ל ברישומים שרשם לעצמו והפכו בידי בניו לספר "שפת אמת", שלשמוע קול שופר הוא להעביר את הקב"ה מכסא הדין לכסא הרחמים. בחשיבה המיוחדת שלו, "דין" מבטא את הנטייה "לדעת מה צריך"; רחמים – לקלוט ולקבל את מה שיש⁴. המצווה שלנו היא "לשמוע קול שופר", להעביר את עצמנו מעדמת הדין, הטוענים לידע ולכוח על האחר, לשפוט, להעריך לפי אמת המידה של ה"צריך", לעמדת הרחמים, לשמוע את המיוחד שבכל קול, בכל בכי.

כאשר אנחנו שומעים קול שופר, השינוי שחל בנו מאשר לקב"ה כיביכול לקבל אותנו. כציבור כל אחד שומע קול אחר, הרגע הוא רגע מוסיקאלי, כל אחד קולט בתוכו משהו מיוחד מהקול של השופר. להיות ציבור של רחמים הוא לתת מקום לכל אחד ואחד לשמוע קול אחר, להדהד באופן מיוחד.

ולבנם הקט של דבי וצחי, "נכדי" הראשון היקר מכל, שיקבל את שמו בערב ראש השנה, אני רוצה לאחל לו שישמע את קולו, ושהוריו וכל אוהביו ישמעו את קולו.

כולנו שופרו של כל תינוק – ושל התינוק שבתוך כל אחד מאתנו שמחפש שומעים.

¹ הזדהות השלכתית שיכולה להפוך לתקשורת.

² <http://alanflashman.com/child-psychiatry/childism-and-israel-hebrew-2012/> מקור אצל תינוקות לאפליה נגד ילדים (צ'ילדיזם). ראה

³ בתרגום השבעים לתהילים אותה מילה יוונית משמט תרגום גם ל "שומע" וגם ל "עונה". המילה היא

εἰσακούειν

שמשמעותה המילולית היא "להכניס לשמיעה".

⁴ THE DISCOVERY OF THE הבחנה זו מככבת בשלישיה שכתב וולטר קאופמן על ההגות על הנפש בגרמניה, MIND.